

El ciment rosega el Principat

L'especulació urbanística a la costa de Catalunya s'ha vist frenada en els últims anys. Tot i això, per tot el litoral hi ha exemples d'urbanitzacions que, a poc a poc, van rosegant el territori i assetjant les zones verges.

Les operacions urbanístiques especulatives es fixen cada cop més en una franja interior paral·lela a la costa.

Tot i que l'especulació urbanística al litoral català s'ha desaccelerat en els últims anys i hi ha signes que la conservació del territori ha esdevingut important per a alguns –pocs– ajuntaments, el ciment continua guanyant terreny i acorralant els espais protegits. La llei del sòl del govern del PP pot agreujar aquesta situació, ja que els esforços protagonitzats per alguns ajuntaments en pro de la gestió del territori poden quedar en orris si entra en vigor aquesta normativa. Segons Enric Pardo, de l'Associació de Naturalistes de Girona (ANG), la nova llei ja no distingirà, com fins ara, entre sòl urbanitzable programat i urbanitzable no programat, i això tindrà conseqüències ambientals i econòmiques molt greus: "Els ajuntaments, amb aquest instrument, podien controlar el creixement i gestionar el territori. Si treuen això, els ajuntaments hauran de fer plans de protecció, que suposaran una despesa pública brutal, per acabar protegint el que ara es protegeix sense cost".

El projecte de Llei del sòl es discutirà al febrer en el Congrés de Diputats però el govern català, per la seva banda, intenta consensuar un projecte de llei d'abast català que doni els mecanismes per neutralitzar certs efectes de la llei espanyola.

La Costa Brava. Entre els avenços que, en els últims anys s'han assolit per a la gestió racional del territori, destacava l'anomenada Carta de Tossa, una declaració signada a Tossa de Mar el setembre de 1998, en la qual tretze dels disset ajuntaments de la Costa Brava es comprometien a treballar per "escenaris de major sostenibilitat des del punt de vista de l'ocupació i l'ús del territori".

Per als ajuntaments de l'Empordà i de la Selva, Tossa n'era un exemple, ja que havia aconseguit deslliurar-se, més que no pas els seus veïns, de l'estacionalitat del turisme i havia pogut aturar la urbanització.

Un canvi en el govern municipal d'aquesta ciutat, però, ha capgirat la situació: els independents d'AET-FIC, que eren socis del PSC a l'ajuntament, van presentar una moció de censura contra els socialistes i ara governen amb Convergència i Unió. Tot i que el grup municipal de CiU també signà la Carta de Tossa, ja n'hi ha en projecte la urbanització d'una nova zona hotelera, un camp de golf i un port esportiu, segons explica Enric Pardo, de l'Associació de Naturalistes de Girona (ANG). Això ha estat una galleda d'aigua freda per a un territori que semblava iniciar un canvi de rumb. De fet, algunes localitats com Torroella de Montgrí o Sant Feliu de Guíxols, al Baix Empordà, ja estan treballant en positiu per la conservació dels seus espais més fràgils. Segons Pardo, Torroella ha desclassificat zones on estava previst urbanitzar, com ara els aiguamolls de la Platera, i Sant Feliu ha fet estudis de gestió integral del territori i ha comprat una zona forestal de cent hectàrees amb el propòsit de protegir-la.

En línies generals, però, el ciment continua rosegant la costa empès per promotores que, generalment, no són locals, i entre les quals destaca la nord-americana Kepro. A poc a poc les urbanitzacions continuen creixent, fins i tot, en aquells municipis que ja no tenen gaire espai per créixer. Com a exemples, Pardo destaca el cas de Lloret, "que ha tocat sostre", el de Blanes, que comença a presentar problemes d'abastiment d'aigua i continua urbanitzant-se, o el de l'Escala, on només queda per urba-

nitzar un 15% del terme municipal i s'hi està promovent un camp de golf. Cal dir que un estudi fet per l'ANG a partir de les fotografies aèries de 1957, 1974 i 1993 demostrà que el sòl urbà a la Costa Brava s'ha multiplicat per deu en aquests 36 anys (ha crescut, concretament, un 988%!).

En aquesta línia de creixement també es troba ara, l'Ajuntament de Calonge (Baix Empordà) que, tot i tenir ja 32 urbanitzacions, continua urbanitzant el seu terreny. El seu alcalde, Josep Roselló, ha estat relacionat amb diverses constructores que treballaven al seu municipi. Un altre cas destacable al Baix Empordà és el que afecta el PEIN de les muntanyes de Begur, en el municipi de Mont-ras. Allà, a la cala del Crit, Joan Lao, un dels propietaris de l'empresa de màquines escurabutxaques Cirsa, va adquirir terrenys dins del paratge protegit i hi va construir una piscina, un mur i un garatge. El jutjat de la Bisbal va admetre una querrela contra Lao per presumpte delictes ecològic, presentada per la plataforma Salvem el Crit.

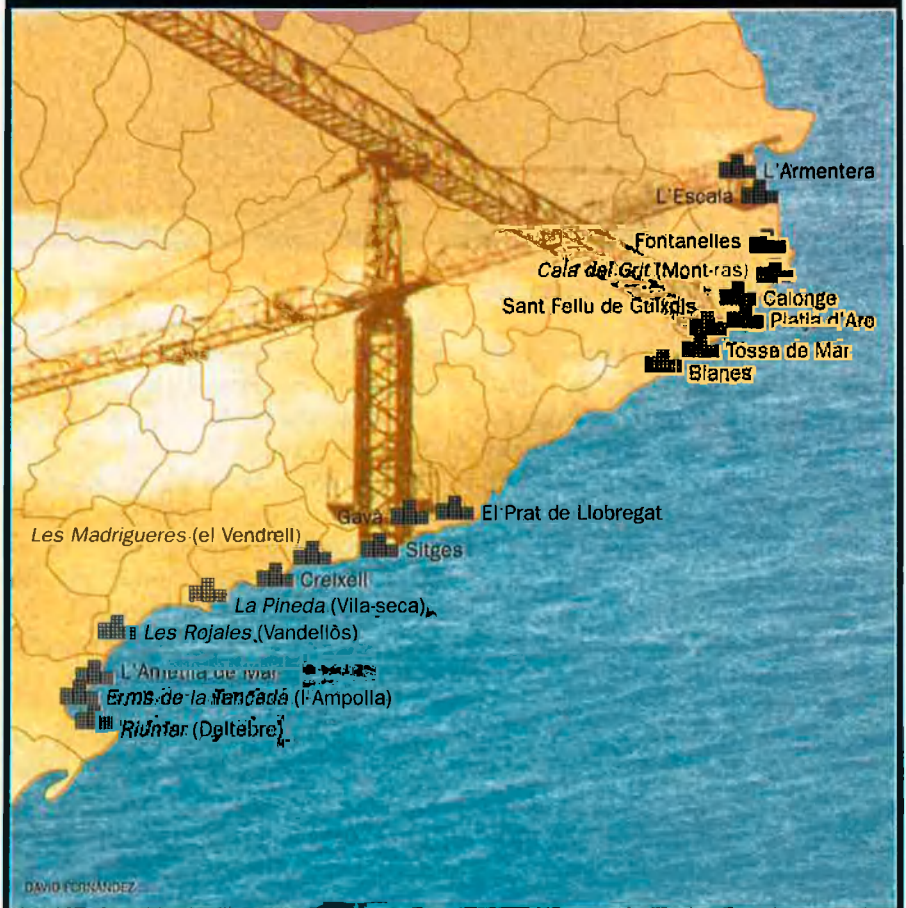
D'altra banda, els Naturalistes de Girona afirmen que en aquesta demarcació, els últims anys, l'especulació urbanística no s'està registrant tant al litoral com en una franja més interior, a mig camí entre la costa i Girona. Aquest seria el cas de Caldes de Malavella, Vidreres o Llagostera. De fet, segons un estudi del Consorci de la Zona Franca de Barcelona, Catalunya és la comunitat de l'estat que té més habitatges d'ús turístic en zones interiors.

Del Maresme al Garraf. Al contrari de la Selva, el Maresme té unes particularitats urbanístiques que han impedit que l'especulació afecte el litoral pròpiament dit. El fet que la majoria de ciutats costaneres del Maresme tinguin una façana marítima relativament allunyada de la mar –i separada sempre per la carretera i el ferrocarril– ha fet que l'especulació, si més no en l'actualitat, hagi fugit d'aquesta costa i afecti més una segona línia de mar que no el litoral. Segons Àlex Vivar, membre d'Ecologistes en Acció de Catalunya, hi ha més interessos urbanístics en els pobles de l'interior que no en els de la costa. Passa el

JORDI PUY

Lloret de Mar es un dels municipis de la Costa Brava que ja han tocat sostre. Ara, l'especulació amenaça municipis com per exemple l'Escala, on només queda un 15% de terme municipal sense urbanitzar i, tot i això, s'hi està promovent un camp de golf.

DAVID FORNANDEZ

mateix a prop de l'àrea de Barcelona, ja que el Vallès és la comarca que, de moment, absorbeix tots els barcelonins que fugen de la ciutat. Pel que fa al litoral, segons Vivar, la zona sobre la qual es projecten més interessos especulatius és la del Delta del Llobregat, per on ha de passar l'AVE i una de les zones de futur creixement de l'Àrea Metropolitana. "Els pagesos del Prat ja estan abandonant les seves terres", rebla Vivar.

La comarca del Garraf, en canvi, no presenta gran interès per als especuladors, ja que l'escarpada orografia del litoral no ho permet. Sitges seria l'excepció, ja que sovint la vida política municipal pateix pica-baralles com a conseqüència de les accions urbanístiques aprovades o prohibides pel govern municipal. De fet, el mateix regidor d'Urbanisme de Sitges, Lluís Marcé, s'ha vist afectat per una denúncia de la Generalitat perquè una constructora de la qual Marcé és soci va fer una construcció que "no s'ajusta a la normativa vigent". Marcé és membre del grup Nou Horitzó, que governa Sitges en col·lició amb CiU i el PP.

Al mateix temps, Lluís Marcé va denunciar l'ex-cap de gabinet de l'alcaldia, el diputat del PSC Rafael Roig, per enriquir-se utilitzant un càrrec públic en acceptar diners de la companyia Cubiertas y MZOV.

ERC de Sitges presentarà aviat una denúncia per irregularitats en una altra construcció. Segons la regidora republicana Àngels Parés "ara mateix (la passada setmana) s'estan fent obres a Sitges sense les llicències corresponents, de les quals l'ajuntament en té coneixement i no fa res per aturar-les". Aquesta actitud, segons Parés, és la que fa "que a l'ajuntament n'hi hagi tres expedients d'edificis dels quals s'ha d'enderrocar alguna altura".

Del Penedès a l'Ebre. Al Baix Penedès, la costa ja està pràcticament urbanitzada i només s'ha salvat, de moment, una zona d'aiguamolls coneguda com les Madrigueres i situada al litoral del terme del Vendrell. Aquesta és l'última zona humida que s'ha conservat en una comarca que antigament en tenia quinze i que l'agricultura o la urbanització turística han dessecat. La zona ha estat requalificada per construir-hi, però la pressió del Grup Ecologista del Vendrell i el Baix Penedès (GEVEN) ha aconseguit que només afecti la meitat de les 25 hectàrees dels aiguamolls. Els ecologistes, però, continuen pressionant per evi-

El Delta del Llobregat és una altra zona litoral sobre la qual hi ha interessos especulatius pel fet que pot acabar sent un àrea de creixement de l'àrea metropolitana.

tar la urbanització. Al Tarragonès passa una cosa semblant: al municipi de Creixells, s'hi ha conservat una zona humida que ara està amenaçada per un Pla Parcial aprovat per la comissió d'Urbanisme del municipi.

Més al sud, a la Pineda de Vila-seca es prepara una de les grans operacions urbanístiques. Novament unes zones humides són amenaçades pel ciment. En aquest cas, però, tot és diferent: el paratge va quedar dins dels terrenys expropiats per construir Port Aventura i, ara, l'empresa que ha d'urbanitzar les rodalies del parc temàtic, GP Resort, es pot permetre el luxe d'anunciar que protegeix quinze de les cinquanta hectàrees que ocupen els aiguamolls. Eduardo Soler, del GEPEC (Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes del Camp) denun-

cia que aquest "és un bon cas d'especulació, perquè són terrenys que es van expropiar i ara no s'instal·larà el parc temàtic sinó que s'urbanitzarà".

A la Costa Daurada apareix una amenaça diferent del ciment i pot travessar els límits dels paratges protegits pel Pla d'Espai d'Interès Natural (PEIN): els càmpings. A prop de l'Hospitalet de l'Infant el càmping El temple del Sol s'hi ha introduït en el paratge protegit de les Rojales i al municipi de l'Ametlla de Mar el càmping Santes Creus ha fet modificar els límits del PEIN del mateix nom, segons Soler. "Això passa —explica el representant del GEPEC— perquè els càmpings es poden establir en sòl no urbanitzable, però tots sabem que en aquest tipus de càmpings del litoral s'hi instal·len caravanes durant tot l'any i afecten significativament el territori".

Més al sud, al Baix Ebre, l'objecte del desig de les promotores són dues zones que, pel miracle del difícil accés, encara són verges. Es tracta de cala Fator i Port Olivet. Totes dues, però, han estat requalificades per construir. Els ecologistes han presentat dos contenciosos administratius contra les decisions municipals d'urbanitzar-les amb l'argument del seu valor paisatgístic. El cas de Port Olivet és significatiu perquè és un exemple del nou capital que està interessat en el litoral català: els promotors d'una zona d'hotels i residències de luxe en aquesta cala són de Rússia i Ucraïna.

Al Delta de l'Ebre, en canvi, els projectes més amenaçadors estan aturats des de fa tretze anys. Arran de l'aprovació del Pla Director del Delta, el 1988, hi ha dos projectes paralitzats, un als Erms de la Tancada, al terme d'Amposta, i l'altre a la zona de Riumar, a Deltebre. Els ecologistes del SEO-Birdlife van impugnar el pla director i el 1988 van impedir la construcció als Erms posant-se literalment davant les màquines excavadores. Segons Carles Ibáñez, del SEO, tant el futur de Riumar com el dels Erms —un tipus d'aiguamolls salins, dels quals en queden molt pocs a casa nostra— estan pendents de la resolució judicial sobre el Pla Director.

Àlex Milian